

INTRODUCERE ÎN NOUL TESTAMENT

Canonul Noului Testament

Influenta ereziilor din sec. II i-a determinat pe pe creștini să stabilească un canon, adică o listă oficială a cărților cunoscute de atunci. Canon înseamnă „trestie de măsurat”.

La începutul secolului III Tertulian folosește prima dată expresia Noul Testament și confirmă că majoritatea dintre cele 27 de cărți sunt acceptate, încetul cu încetul de toate bisericile.

În anul 397, Conciliul de la Cartagina adoptă oficial lista cu toate cărțile canonice. Nu biserica a conferit autoritate cărților NT, biserica doar a recunoscut autoritatea pe care o aveau.

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

Cui? „Matei publică Evanghelia adresată iudeilor” (Irineu, ucenic al lui Policarp, însoțitor al lui Ioan). Părinții bisericii mărturisesc că Matei și-a redactat Evanghelia pentru credincioșii evrei ieșiți din iudaism.

Scopul (de ce?) Iudeii din primul secol își puneau întrebarea: era Isus Mesia cel promis în Scripturi? Scopul lui Matei (ca de altfel al oricărui evanghelist) să determine pe cititori să creadă că Isus este Mesia.

Se știe că în Iudeea și Siria între anii 30-50 sau convertit zeci de mii de iudei. Mulți dintre ei au devenit ținta persecuțiilor, apostolii au părăsit Ierusalimul iar acești iudei aveau nevoie să fie liniștiți, încurajați și întăriți în credința lor.

Matei a trebuit să le arate că minunile făcute de Isus și împlinirea profetiilor VT erau dovezi suficiente pentru a demonstra faptul că Isus este Mesia și că învățăturile Sale erau superioare carturarilor și fariseilor.

„Împărăția cerurilor” apare de 28 de ori în textul evangheliei lui Matei și niciodată în celelalte scrieri ale Noului Testament. Evanghelistul folosește 130 de citate din cărțile Vechiului Testament pentru a le dovedi evreilor că Isus Cristos este Mesia.

Expresia: „ca să se împlinească ceea ce fusese vestit prin prooroci” este folosită de 9 ori de Matei și nici ea nu mai apare în vreuna dintre celelalte Evanghelii.

Consecința principală a vieții și a morții lui Isus pe care o subliniază Evanghelia după Matei este nașterea Bisericii universale a lui Dumnezeu, Israelul cel nou, în care atât iudeii cât și Neamurile își găsesc un loc.

EVANGHELIA DUPĂ MARCU

Cine? Papias (70-150), un discipol al apostolilor spune că Marcu „a devenit secretarul lui Petru; el a scris toate lucrurile pe care și le-a amintit, fie lucruri spuse, fie lucruri făcute”, urmărind „să nu omită nimic din cele auzite și să nu le denatureze absolut deloc”.

Cui și unde? Clement din Alexandria afirmă că Marcu și-a scris Evanghelia la Roma, la cererea unora dintre ascultătorii lui Petru.

În 1 Petru 5:13 este menționată prezența lui Marcu alături de Petru la „Babilon” (criptogramă-denumire simbolică pentru a deruta spionii dacă aceștia ar fi pus mâna pe manuscris).

De ce? Marcu scrie ca sa-L prezinte pe Isus ca Mântuitor și Domn și să-i determine pe cititori să creadă în El. Particularitatea acestei Evanghelii este să atragă atenția mai mult la ceea ce a făcut Isus decât la ceea ce a spus Isus: lucrările Lui dovedesc că El este Fiul lui Dumnezeu în plină acțiune.

Marcu subliniază legătura dintre suferință și calitatea de a fi ucenic. Marcu 8: 34-38 *Apoi a chemat la El norodul împreună cu ucenicii Săi, și le-a zis: "Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși, să-și ia crucea, și să Mă urmeze. Căci oricine va vrea să-și scape viața, o va pierde; dar oricine își va pierde viața din pricina Mea și din pricina Evangheliei, o va mântui. Și ce folosește unui om să câștige toată lumea, dacă își pierde sufletul? Sau ce va da un om în schimb pentru sufletul său? Pentru că de oricine se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în acest neam preacurvar și păcătos, Se va rușina și Fiul omului, când va veni în slava Tatălui Său împreună cu sfinții îngeri."*

De ce? Pentru a pregăti creștinii să accepte ideea suferinței în timpul mării persecuții a lui Nero.

EVANGHELIA DUPĂ LUCA

Cine? Luca a fost "doctorul preaiubit" (Col. 4:14), un creștin dintre Neamuri care are o vastă cultură științifică, literară.

Cui? Evanghelia este dedicată "prea alesule Teofile", un titlu atribuit în Fapte 23:26; 24:3 și 26:25 guvernatorilor romani ai Iudeii, titlu oficial acordat și unor personaje foarte bogate și influente. Însă Luca avea în vedere nu doar persoana lui Teofil dar și grecilor și romanilor cultivați care aveau să beneficieze din această Evanghelie prin intermediul lui Teofil. Aceasta pentru că, potrivit obiceiului vremii persoana căreia i se dedica o carte o asculta primul, după care sclavii-scribi o copiau fiind transmisă mai departe.

De ce? Luca însuși ne indică scopul principal: să prezinte istoria lui Isus în așa fel încât să arate semnificația și valoarea ei: El era cu adevărat Mântuitorul tuturor oamenilor.

Mântuirea aceasta nu este doar pentru iudei, ci și pentru Samariteni (pilda samariteanului milostiv), sirieni (referire la văduva din Sarepta și Namaan sirianul).

EVANGHELIA DUPĂ IOAN

Cine? În secolul II, Irineu din Lyon a spus: "Ioan, ucenicul Domnului, cel ce și-a culcat capul la pieptul Lui, și-a publicat Evanghelia în timp ce se afla în Efes". El deține această informație de la Policarp, care fusese ucenic a lui Ioan.

Ce? Deși această Evanghelie nu ne relatează toată viața lui Isus, este cea care prezintă cel mai bine divinitatea Sa. Cele șapte minuni realizate de Isus sunt o dovadă clară a divinității Sale, făcute cu scopul ca oamenii să creadă în El, și crezând să aibă viață veșnică.

Prologul acestei Evanghelii este unic – pentru a ajuta contemporanii săi greci să înțeleagă preexistența Sa veșnică, divinitatea și rolul lui Cristos în creație, Ioan folosește termenul familiar LOGOS. Acest Logos preexistent și divin (1:1), este activ în Creație (1:4), S-a întrupat (1:14) și a venit să reveleze viața (1:4), lumina (1:4-9), harul, adevărul și slava (1:14), cu alte cuvinte pe Dumnezeu Însuși (1:18).

Dar această revelație nu a fost acceptată de toți: pe tot parcursul acestei Evanghelii vedem cum unii primesc credința, iar alții nu. Aceasta este tema

principală a Evangheliei lui Ioan: să arate cum unii au crezut în Isus, iar alții au refuzat să creadă.

De ce?

Ioan însuși prezintă scopul scrierii cărții sale la sfârșitul Evangheliei *"pentru ca voi să credeți că Isus este Cristosul, Fiul Lui Dumnezeu; și crezând să aveți viața în Numele Lui"*.

Spre deosebire de ceilalți trei Evangheliști care s-au străduit să aștearnă pe hîrtie viața Domnului Isus într-o ordine oarecum cronologică.

Faptele Apostolilor

Unica carte ce prezintă începuturile Bisericii creștine și veriga dintre Evanghelii și epistolele lui Pavel.

Ce? Această carte prezintă doar câteva evenimente din istoria Bisericii primare, și face cunoscut doar câteva fapte ale unor apostoli. Aici vedem trăsături ale unor personaje precum Ștefan, Filip și Barnaba, și cele mai importante scene sunt dominate de Petru și Pavel.

Îl vedem pe Petru ca apostol prin Iudei în primele 12 capitole, iar Pavel ca apostol printre Neamuri începând călătoriile misionare din Antiohia Siriei și de la capitolul 13 până la sfârșit conturăm cu ușurință patru călătorii misionare. *Ba dimpotrivă, când au văzut că mie îmi fusese încredințată Evanghelia pentru cei netăiați împrejur, după cum lui Petru îi fusese încredințată Evanghelia pentru cei tăiați împrejur, (Gal. 2:7).*

Aici Evanghelia trece de la Iudei la Neamuri și vedem cum în majoritatea cazurilor Iudeii resping mesajul pe când Neamurile primesc vestea bună cu bucurie.

Desigur că nu se putea vesti Evanghelia cu atâta putere fără Duhul Sfânt care face disciplină în Biserică (Anania și Safira), călăuzește slujitorii, face slujitorii capabili să înfrunte greutăți, cheamă oameni în slujire, îi echipează pentru misiune și le stabilește itinerariul.

De ce? Restabilind istoria Bisericii primare

Scopul scrierii este în primul rând istoric – să-i relateze lui Teofil originea și dezvoltarea Bisericii. Dar orice istorie trebuie să contribuie la *edificarea* sau *evanghelizarea* ascultătorilor. Cititorii urmează să înțeleagă cum au mărturisit primii creștini credința lor, cum se comportau când erau confrunțați cu prigoana, cu magia (Fapte 13), cu religiile politeiste primitive (Fapte 14), cu filozofia greacă (Fapte 17), sau cu religia aducătoare de câștig (Fapte 19).

Metoda misionară a lui Pavel ramâne un model valabil pentru toate timpurile: el evangheliza marile centre culturale și religioase și forma lideri care să răspândească Evanghelia în regiunile din jur.

Se suprapun mai multe structuri ale cărții:

1) *Din punct de vedere geografic* cartea are o traiectorie simplă – evanghelia este vestită mai întâi în Ierusalim, Iudeea, Samaria și până la marginile pământului, cartea încheindu-se în orașul Roma.

Fapte 1:8 sau Fapte 8:1

2) *Structura biografică* începe cu lucrarea lui Petru în Ierusalim, Ștefan, Filip, Barnaba și lucrarea lui Pavel printre Neamuri.

3) *Structură religioasă are următoarea structură:*

a) perioada iudaică (capitolele 1-7)

- b) perioada de tranziție, samaritenii, famenul etiopian, Corneliu (8-13)
- c) perioada Neamurilor (cap .13-14; 16-28)

EPISTOLELE LUI PAVEL

„În perioada Legii, cerințele lui Dumnezeu erau consemnate sub formă de documente juridice, marcate cu pecetea autorității divine; în timpul Harului, Dumnezeu Își face cunoscut voia Lui copiilor Săi prin intermediul unor scrisori pline de dragoste, prin instrucțiuni și prin îndemnuri”. (D.E.Hiebert, "An Introduction to the Pauline Epistles").

În Vechiul Legământ, proorocii transmit prevestiri poporului: *"Așa vorbește Domnul"*, sub Noul Legământ, cărțile didactice se prezintă sub formă de scrisori pe care apostolii le scriu fraților, într-un spirit de afecțiune.

Folosirea scrisorii ca mijloc de comunicare între om și un grup a fost pregătită pe plan istoric cu ajutorul mai multor factori:

1. Corespondența între cetățile îndepărtate s-a generalizat, începând din secolul III î.Cr. Acest mod de corespondență a fost o necesitate pentru a menține contactul între diferitele zone ale imperiului Macedonian, apoi ale Imperiului Roman. Această nevoie a făcut să se dezvolte un număr mare de scribi pricepuți care să redacteze scrisorile.
2. În cursul secolului I î.Cr. și-a făcut apariția un nou gen literar: *scrisoarea deschisă* care era adresată unui public larg. Scrisoare a fost utilizată și de autoritățile romane ca mijloc de propagandă.
3. Unii autori latini au popularizat acest gen literar, alții au și-au expus gândurile filozofice sau religioase prin scrisori.

Scrisorile NT sunt la rândul lor scrieri izvorâte din circumstanțe reale, născute într-un context istoric dat, ele se adresează unor destinatari reali pentru a răspunde întrebărilor concrete sau pentru a corecta anumite erori, pentru a îndemna, avertiza, sau a lăuda.

Autorii epistolelor sunt conștienți că aceste epistole vor ajunge și vor fi citite de la o biserică la alta *"După ce va fi citită această epistolă la voi, faceți așa ca să fie citită și în Biserica Laodicenilor; și voi, la rândul vostru, să citiți epistola care vă va veni din Laodicea."* (Coloseni 4:16)

Citirea cu atenție a epistolelor ne ajută să *reconstituim împrejurările care au determinat scrierea acestora, sau motivul pentru care au fost scrise.*

ROMANI

Neprihănirea lui Dumnezeu

Unde? Pavel se afla la Gaiu în Corint când scrie această scrisoare (1 Cor. 1:14), și transmite salutări din partea lui Erast (2 Tim. 4:20) care era vistiernicul cetății din Corint. *Gaiu, gazda mea și a întregii Biserici, vă trimete sănătate. Erast, vistiernicul cetății, vă trimete sănătate;* (Rom. 16:23)

Fivi, diaconița bisericii din Chenchrea (câțiva km. depărtare de Corint) urma să transmită această scrisoare la Roma, *Vă dau în grijă pe Fivi, sora noastră, care este diaconiță a Bisericii din Chenchrea* (Rom. 16:1).

De ce? Pavel a dorit de mai multe ori să viziteze creștinii din Roma *Astfel, în ce mă privește pe mine, am o vie dorință să vă vestesc Evanghelia vouă celor din*

Roma Rom. 1:15, dar a avut motive să nu meargă *Iată ce m-a împiedicat de multe ori să vin la voi* (Rom. 15:22).

Deci, scopul lui Pavel când scrie creștinilor din Roma este:

1. De legătură sau să-și pregătească vizita (*nădăjduiesc să vă văd în treacăt, când mă voi duce în Spania, și să fiu însoțit de voi până acolo, după ce îmi voi împlini, măcar în parte dorința de a fi stat la voi* Rom. 15:24). Dorea să transforme această biserică într-un "punct de legătură".
2. Apologetic. Dorea să păzească biserica de influența iudaizatorilor (*Vă îndemn, fraților, să vă feriți de cei ce fac dezbinări și tulburare împotriva învățaturii pe care ați primit-o. Depărtați-vă de ei.* Rom. 16:17)
3. Teologic. Epistola vine să clarifice aspecte teologice: cum să ne raportăm atât Iudei cât și Neamuri la Legea lui Moise și harul venit prin Isus Cristos.

Principala temă abordată de Pavel este neprihănirea lui Dumnezeu. În capitolele 1 la 3 vedem nevoia de neprihănire, de la 3 la 8 Dumnezeu este cel care ne dă neprihănirea prin Isus Cristos. Din cap. 9 până la 11 Israel respinge neprihănirea lui Dumnezeu și din cap. 12 la 16 suntem îndemnați să aplicăm neprihănirea lui Dumnezeu.

1 CORINTENI

Stări de dezordine

Cui? Corintul lega Grecia de Asia fiind un oraș înfloritor. Pe vremea apostolului Pavel orașul număra aproximativ 700 000 locuitori dintre care doar 400 000 erau sclavi, restul fiind coloniști romani, iudei și greci. În Corint se întâlneau toate cultele grecești, romane și orientale. S-au descoperit ruinele a 12 temple.

Biserica din Corint a fost plantată de apostolul Pavel în anul 51 d.Cr. după ce se întoarce din Atena descurajat. Aici începe în sinagogă unde se convertesc câțiva Iudei. Mai târziu întâmpină opoziție și Pavel se retrage cu ucenicii săi. În urma unei vedenii Domnul îl încurajează să rămână în cetate și să vorbească. În Corint Pavel rămâne mai mult de 2 ani.

Ce și de ce? Scrisoarea către Corint este o reacție la știrile aduse de oamenii lui Cloe (*Căci, fraților, am auzit de la ai Cloei, că între voi sunt certuri.* 1 Cor. 1:11).

În prima parte a epistolei Pavel încearcă să rezolve problema partidelor din biserică (1:10-4:21); problemele morale, judecățile și libertinajul (5:1-6:20);

Partidele formate în Biserică se datorau imaturității creștinilor și se manifestau prin favoritism privind liderii Bisericii: Pavel, Apolo, Chifa și Cristos.

A doua parte a epistolei Pavel răspunde întrebărilor adresate:

- căsătoria (7:1 *Cu privire la lucrurile despre care mi-ați scris, eu cred că este bine ca omul să nu se atingă de femeie...-);*
- carnea jertfită idolilor (8:1-11 *În ce privește lucrurile jertfite idolilor,...);*
- darurile duhovnicești (12-14 *În ce privește darurile duhovnicești, fraților, nu voiesc să fiți în necunoștință);*
- strângerea de ajutoare pentru sfinți (16:1-3 *Cât privește strângerea de ajutoare pentru sfinți, să faceți și voi cum am rânduit Bisericii Galatiei).*

Răspunsul apostolului la toate întrebările este prin aplicarea doctrinei crucii la toate aspectele vieții personale și colective.

1:18 *propovăduirea crucii este o nebunie pentru cei ce sunt pe calea pierzării*

1:23 noi propăvăduim pe Cristos cel răstignit
2:2 n-am avut de gând să știu între voi altceva decât pe Isus Cristos și pe El răstignit
5:7 Cristos Paștele noastre, a fost jertfit

2 CORINTENI

Apostolia lui Pavel

Ce? În timp ce Pavel se afla în Macedonia (2 Cor. 8:1 *Fraților, voim să vă aducem la cunoștință harul, pe care l-a dat Dumnezeu în Bisericile Macedoniei*) vizitând bisericile din regiunea Filipi și Tesalonic se întâlnește cu Tit și primește veștile mult așteptate de la Biserica din Corint precum că scrisoarea lui Pavel către această biserică făcuse mult bine (2 Cor. 7:5-9 *Căci și după venirea noastră în Macedonia, trupul nostru n-a avut nici o odihnă. Am fost necăjiți în toate chipurile: de afară cu lupte, dinlăuntru temeri. Dar Dumnezeu care, mângâie pe cei smeriți, ne-a mângâiat prin venirea lui Tit. Și nu numai prin venirea lui, ci prin mângâierea cu care a fost mângâiat și el de voi. El ne-a istorisit despre dorința voastră arzătoare, despre lacrimile voastre, despre râvna voastră pentru mine, așa că bucuria mea a fost și mai mare. Măcar că v-am întristat prin epistola mea, nu-mi pare rău; și chiar dacă mi-ar fi părut rău – căci văd că epistola aceea v-a întristat (măcar pentru puțină vreme) totuși, acum mă bucur, nu pentru că ați fost întristați, ci pentru că întristarea voastră v-a adus la pocăință.*)

Dar nu toate problemele fusese rezolvate, mai erau unii din conducătorii bisericii din Corint care spuneau că Pavel nu este apostol adevărat a lui Cristos, ceea ce l-a determinat pe Pavel să mai scrie o scrisoare (2 Corinteni) și s-o trimită înapoi prin Tit. (2 Cor. 8:6 *Noi dar, am rugat pe Tit să isprăvească această strângere de ajutoare, pe care o începuse.* 2 Cor. 8:17 *Căci el (Tit) a primit îndemnul nostru; ba încă, stăpânit de o râvnă arzătoare, a pornit de bună voie spre voi.*)

De ce? Deci slujba lui Pavel a fost calomniată și este nevoie de un răspuns de apărare a slujbei de apostol pe care a primit-o de la Domnul Isus. 2 Cor. 10:7-18 *La înfățișare vă uitați? Dacă cineva crede că "este al lui Hristos", să aibă în vedere că, după cum el este al lui Hristos, tot așa suntem și noi. "De fapt", zic ei, "epistolele lui sunt cu greutate și pline de putere; dar când este de față el însuși, este moale, și cuvântul lui n-are nici o greutate." Cine judecă așa, să fie incredințat că, așa cum suntem în vorbă, în epistolele noastre, când nu suntem de față, tot așa vom fi și în faptă, când vom fi de față!*

2 Corinteni 10:12-18

Negreșit, n-avem îndrăzneala să ne punem alături sau în rândul unora din aceia care se laudă singuri. Dar ei, prin faptul că se măsoară cu ei înșiși și se pun alături ei cu ei înșiși, sunt fără pricepere

Noi, însă, nu ne lăudăm dincolo de măsura noastră, ci în măsura marginilor, pe care le-a însemnat Dumnezeu câmpului nostru ca să ajungem până la voi.

Nu ne întindem prea mult, ca și când n-am fi ajuns până la voi, căci, în adevăr, până la voi am ajuns în Evanghelia lui Hristos.

Nu ne lăudăm peste măsura noastră, adică, nu ne lăudăm cu ostenele altuia; ci avem nădejdea că, dacă credința voastră crește, va crește și câmpul nostru de lucru între voi, nespun de mult, după măsura noastră.

Așa că vom putea propovădui Evanghelia și în ținuturile care sunt dincolo de al vostru, fără să intrăm în câmpul de lucru al altuia, ca să ne lăudăm cu lucrări făcute de-a gata.

Ci, "oricine se laudă, să se laude în Domnul."

Pentru că nu cine se laudă singur, va fi primit, ci acela pe care Domnul îl laudă.

2 Corinteni 11-13.

GALATENI

Harul sau legea

Cui? Această scrisoare este adresată Bisericii Galatiei (1:2), deci este o scrisoare circulară care trebuia citită în mai multe biserici.

Ce? Lucrarea lui Pavel în Galatia avuses un succes mare și la câțva timp de la plecarea lui de acolo anumiți învățători evrei au venit la galateni și susțineau că neamurile nu pot fi mântuite dacă nu se taie împrejur și nu țin Legea lui Moise. Galatenii au acceptat ceea ce spuneau ei cu aceeași râvnă cu care îl ascultase și pe Pavel la început.

Gal. 1:6-9 Mă mir că treceți așa de repede de la Cel ce v-a chemat prin harul lui Hristos, la o altă Evanghelie. Nu doar că este o altă Evanghelie; dar sunt unii oameni care vă tulbură, și voiesc să răstoarne Evanghelia lui Hristos. Dar chiar dacă noi înșine sau un înger din cer ar veni să vă propovăduiască o Evanghelie, deosebită de aceea pe care v-am propovăduit-o noi, să fie anatema! Cum am mai spus, o spun și acum: dacă vă propovăduiește cineva o Evanghelie, deosebită de aceea pe care ați primit-o, să fie anatema!

De ce? Se pare că iudaizatorii îl acuzau pe apostol de faptul că nu este un apostol autentic precum cei din Ierusalim și Pavel iarăși este nevoit să-și apere apostolia sa ca și în 2 Cor. 11-13.

Pentru cei care au mers la pasul circumciziei Pavel le dă un răspuns clar în capitolul 3:1-4

O, Galateni nehibzuiți! Cine v-a fermecat, pe voi, înaintea ochilor cărorora a fost zugrăvit Isus Hristos ca răstignit? Iată numai ce voiesc să știu de la voi: prin faptele Legii ați primit voi Duhul, ori prin auzirea credinței? Sunteți așa de nehibzuiți? După ce ați început prin Duhul, vreți acum să sfârșiți prin firea pământească? În zadar ați suferit voi atât de mult? Dacă, în adevăr, e în zadar!

Se pare că iudaizatorii argumentau necesitatea circumciziei prin exemplul lui Avraam; dar Pavel le spune de fapt că binecuvântarea vestită lui Avraam a venit acum peste Neamuri prin Isus Cristos (3:14) nemaifiind nevoie de tăiere împrejur.

EFESENI

Unitatea Bisericii, evreii și Neamurile sunt una în Cristos

Cui? Biserica din Efes a fost întemeiată de Pavel în cursul celor 3 ani petrecuți în acest oraș (Fapte 19:1-10) și după plecarea lui, Biserica a continuat să prospere sub conducerea prezbiterilor, Însă din Milet, Pavel a trimis la Efes și a chemat pe prezbiterii bisericii. Fapte 20:17.

Ce? Epistola are două părți: doctrinară (1-3), și practică (4-6).

Tema principală a epistolei este Biserica privită universal, atât Iudei cât și Neamuri uniți într-o singură familie. Nu mai este nevoie de tăiere împrejur sau de alte ceremonii vechi testamentale, "în Cristos" suntem una, expresie cheie în această epistolă.

Ef. 2:11 *De aceea, voi, care altădată erați neamuri din naștere, numiți netăiați împrejur de către aceia care se cheamă tăiați împrejur și care sunt tăiați împrejur în trup de mâna omului,*

Ef. 2:18-19 *Căci prin El și unii, și alții avem intrare la Tatăl, într-un Duh. Așadar, voi nu mai sunteți nici străini, nici oaspeți ai casei, ci sunteți împreună-cetățeni cu sfinții, oameni din casa lui Dumnezeu,*

Ef. 3:6 *Că adică neamurile sunt împreună-moștenitoare cu noi, alcătuiesc un singur trup cu noi și iau parte cu noi la aceeași făgăduință în Hristos Isus, prin Evanghelia aceea.*

FILIPENI **Bucuria unității**

Plantarea acestei Biserici are loc în Fapte 16 și printre primii membri se numără Lidia și casa ei și temnicerul și casa lui. Această Biserică crescuse mult timp de 10 ani de când fusese plantată de vreme ce această Biserică avea episcopi și diaconi (1:1).

De ce? Prilejul scrisorii a fost trimiterea lui Epafrodit de către Biserica din Filipi pentru a-i duce un dar apostolului întemnițat.

Fil. 4:18 *Am de toate și sunt în belșug. Sunt bogat de când am primit prin Epafrodit ce mi-ați trimis..., un miros de bună mireasmă, o jertfă bine primită și plăcută lui Dumnezeu.*

Dar Epafrodit se îmbolnăvește și Pavel îl trimite înapoi în Filipi cu scrisoarea de față (Fil. 2:25-30 *Am socotit de trebuință să vă trimit pe Epafrodit, fratele și tovarășul meu de lucru și de luptă, trimisul și slujitorul vostru pentru nevoile mele. Căci dorea fierbinte să vă vadă pe toți și era foarte mâhnit pentru că aflaserăți că a fost bolnav. Ce-i drept, a fost bolnav și foarte aproape de moarte, dar Dumnezeu a avut milă de el. Și nu numai de el, ci și de mine, ca să n-am întristare peste întristare. L-am trimis dar cu atât mai în grabă, ca să-l vedeți și să vă bucurați iarăși și să fiu și eu mai puțin mâhnit. Primiți-l deci în Domnul, cu toată bucuria și prețuiți pe astfel de oameni. Căci pentru lucrul lui Hristos a fost el aproape de moarte și și-a pus viața în joc, ca să împlinească ce lipsea slujbei voastre pentru mine.)*

Se consideră de asemeni că unul din motivele principale ale scrierii acestei scrisori este împăcarea celor două femei, Evodia și Sintichia care tulburau bucuria și unitatea bisericii.

4:2-3 *Îndemn pe Evodia și îndemn pe Sintichia să fie cu un gând în Domnul. Și pe tine, adevărat tovarăș de jug, te rog să vii în ajutorul femeilor acestora care au lucrat împreună cu mine pentru Evanghelia, cu Clement și cu ceilalți tovarăși de lucru ai mei, ale căror nume sunt scrise în cartea vieții.*

COLOSENI **Dumnezeirea și suficiența lui Cristos**

Această epistolă a fost scrisă împreună cu Efeseni și Filimon.

Cui? Biserica din Colose nu a fost plantată de Pavel, ci probabil de Epafra și Filimon în casa căreia se adunau.

Epafra probabil era păstorul Bisericii 1:7 *cum ați învățat de la Epafra, preaiubitul nostru tovarăș de slujbă. El este un credincios slujitor al lui Hristos pentru voi...*

De ce? Epafră a venit să-l vadă pe Pavel în închisoare și-l informează despre problemele doctrinare din Biserică. Acum Pavel vine cu un răspuns scriind două scrisori, una pentru Biserica din Coloseni și una pentru Biserica Laodicienilor (4:15-16 Spuneți sănătate fraților din Laodiceea și lui Nimfa și bisericii din casa lui. După ce va fi citită această epistolă la voi, faceți așa ca să fie citită și în Biserica laodiceenilor; și voi, la rândul vostru, să citiți epistola care vă va veni din Laodiceea.

Aceste două scrisori le trimite prin Tihic (4:7-8 *Tot ce este cu privire la mine vă va spune Tihic, fratele preaiubit și slujitorul credincios, tovarășul meu de slujbă în Domnul. Vi l-am trimis înadins, ca să luați cunoștință despre starea noastră și să vă mângâie inimile*), care de asemenea au transmis și scrisoarea către Efeseni (Efeseni 6:21 *Acum, ca să știți și voi despre mine, Tihic, preaiubitul frate și slujitor credincios în Domnul, vă va face cunoscut totul. Vi l-am trimis înadins, ca să luați cunoștință despre starea noastră și să vă îmbărbăteze inimile*).

Împreună cu Tihic Pavel trimite și pe Onisim, sclavul fugar (4:9 *L-am trimis împreună cu Onisim, fratele credincios și preaiubit, care este dintr-ai voștri. Ei vă vor spune tot ce se petrece pe aici*), împreună cu scrisoarea către Filimon.

În această scrisoare Pavel combate învățătura falsă care amenința Biserica, fiind vorba de un amestec de învățături evreiești, superstiții și gnosticism (2:16 *Nimeni dar să nu vă judece cu privire la mâncare sau băutură, cu privire la o zi de sărbătoare, cu privire la o lună nouă sau cu privire la o zi de Sabat*).

Acest cult al gândirii făcea apel la închinarea la îngeri (2:18 *printr-o smerenie și închinare la îngeri*), și insista asupra ascetismului (2:21 *nu lua, nu gusta, nu atinge cutare lucru*).

Răspunsul teologic a acestei erezii este superioritatea lui Cristos:

Coloseni 1:15 *El este chipul Dumnezeuului celui nevăzut, Cel Întâi Născut din toată zidirea.*

Coloseni 2:9 *Căci în El locuiește trupește toată plinătatea Dumnezeirii.*

1 TESALONICENI

A doua venire a Domnului

Începutul Bisericii din Tesalonic îl găsim în Fapte 17:1-9. Succesul propăvăduirii lui Pavel a provocat invidia Iudeilor (Fapte 17:5) fapt care Pavel și Sila părăsesc orașul Tesalonic.

Pavel fusese silit să plece din Tesalonic dar inima a rămas preocupată de starea Bisericii de acolo, așa că îl trimite pe Timotei să aducă vești de acolo (3:1-2) *De aceea, fiindcă nu mai puteam răbda, am socotit mai bine să fim lăsați singuri în Atena și v-am trimis pe Timotei, fratele nostru și slujitorul lui Dumnezeu în Evanghelia lui Hristos, ca să vă întărească și să vă îmbărbăteze în credința voastră,*

Știrile aduse de Timotei au fost îmbucurătoare și Pavel scrie epistola de față (3:6 *Dar chiar acum a venit Timotei de la voi la noi și ne-a adus vești bune despre credința și dragostea voastră, că totdeauna păstrați o plăcută aducere-aminte despre noi și că doriți să ne vedeți, cum dorim și noi să vă vedem pe voi.*)

Totuși Timotei aduce la cunoștința apostolului unele probleme legate de persecuțiile creștinilor (2:14-16) *Căci, fraților, voi ați călcat pe urmele Bisericilor lui Dumnezeu care sunt în Hristos Isus, în Iudeea; pentru că și voi ați suferit din partea celor de un neam cu voi aceleași rele pe care le-au suferit ele din partea iudeilor.*

Iudeii aceștia au omorât pe Domnul Isus și pe proroci, pe noi ne-au prigonit, nu plac lui Dumnezeu și sunt vrăjmași tuturor oamenilor, căci ne opresc să vorbim neamurilor ca să fie mântuite. Astfel, ei totdeauna pun vârful păcatelor lor. Dar, la urmă, i-a ajuns mânia lui Dumnezeu!

Și o altă problemă întâlnită la tesaloniceni a fost problema celor care murise între timp și nu știau cum aceștia vor beneficia de venirea Domnului (4:13-18). Pavel răspunde acestor frământări încurajându-i că cei care au adormit vor avea și ei parte de înviere.

2 TESALONICENI

A doua venire a Domnului

Această epistolă a fost scrisă la puțin timp după prima epistolă fiind o urmare normală a primei epistole.

De ce? Scopul acestei epistole era să atragă atenția tesalonicenilor asupra faptului că venirea Domnului nu va fi decât după venirea apostaziei.

Pavel vine cu un răspuns imediat după ce cineva s-ar fi folosit de numele apostolului pentru a transmite o scrisoare în numele lui:

2 Tes. 2:2 să nu vă lăsați clătinați așa de repede în mintea voastră și să nu vă tulburați de vreun duh, nici de vreo vorbă, nici de vreo epistolă ca venind de la noi, ca și cum ziua Domnului ar fi și venit chiar.

Învățătura precum că *parousia* (venirea Domnului) ar fi atât de aproape i-a făcut pe unii să nu mai lucreze, *ci se țin de nimicuri*. Cei care trăiesc pe spatele altora trăiesc în neorânduială și trebuiau muștrați.

CĂRȚI DE UCENICIE

1 TIMOTEI

Pildă pentru credincioși

Trecuse 7 ani de când Pavel avertizase prezbiterii din Efes cu privire la pericolele eminente (*Fapte 20:29-30 Știu bine că, după plecarea mea, se vor vâri între voi lupi răpitori, care nu vor cruța turma, și se vor scula din mijlocul vostru oameni care vor învăța lucruri stricătioase, ca să tragă pe ucenici de partea lor.*)

Cuvintele apostolului se confirmase între timp. Urmașii lui Imeneu și Alexandru (1 Tim. 1:20) învățau pe oameni *altă învățătură, basme, înșirări de neamuri fără sfârșit* (1 Tim. 1:3-4).

1 Tim. 1:6-7 Unii, fiindcă s-au depărtat de aceste lucruri, au rătăcit și s-au apucat de flecărie. Ei vor să fie învățători ai Legii și nu știu nici măcar ce spun, nici ce urmăresc.

Pentru a contracara astfel de erezii Pavel îi aduce aminte lui Timotei cum să *lupte lupta cea bună și să păstreze credința și un cuget curat* (1 Tim. 1:19) și cum să se comporte *în casa lui Dumnezeu* (1 Tim. 3:15).

Ținând cont de faptul că Bisericile de atunci nu aveau clădiri și grupurile de credincioși se adunau pe la case sau în aer liber, lui Timotei îi revenea sarcina de a avea grijă de *Biserica Dumnezeului celui viu* (1 Tim. 3:15) punând "episcopi" care să se îngrijească de *Biserica lui Dumnezeu* (1 Tim. 3:5) și "diaconi" care *slujesc bine* (1 Tim. 3:13).

2 TIMOTEI

Propovăduiește Cuvântul

Aflat în închisoarea din Roma apostolul îl roagă pe Timotei să vină cât mai *curând* (2 Tim. 4:9, 20) înainte ca marea să fie închisă pentru perioada de iarnă. Timotei trebuia să aducă cu el mantaua și cărțile de piele pe care le lăsase la Troa, probabil unde fusese arestat (2 Tim. 4:13).

Pavel nu mai trage nădejde să fie eliberat și este gata pentru *clipa plecării* (2 Tim. 4:6), și cum Pavel nu este sigur dacă-l mai vedea pe Timotei îi dă ultimele instrucțiuni privind lucrarea de propăvăduire *propovăduiește Cuvântul, stăruie asupra lui la timp și ne la timp, muștră, ceartă, îndeamnă cu toată blândețea și învățătura* (2 Tim. 4:2).

TIT

Grijă pentru Bisericile din Creta

Tit a fost unul dintre colaboratorii de nădejde a lui Pavel. A fost persoana care a rezolvat situațiile de tensiune dintre apostol și corinteni. Fiind un om cu mult tact și tărie de caracter a continuat lucrarea de ordinare a prezbiterilor *în fiecare cetate* (Tit 1:5), una dintre cele mai importante și dificile sarcini.

Legiuitorul Zena și Apolo urmau să vină în Creta (3:13) și cu această ocazie Pavel transmite o scrisoare pentru Tit, spunându-i să vină la Nicopoli când va veni Artema sau Tihic să-l înlocuiască (3:12)

Tradiția spună că Tit a devenit episcopul insulei Creta și a murit în pace la o vârstă înaintată.

Pe vremea scrierii Epistolelor 1 Timotei și Tit, Pavel nu era în închisoare, dar când a scris 2 Timotei el nu numai că era în închisoare (1:8; 2:9), ci se pare că fusese deja judecat și viața lui era în joc (4:6-8).

Epistola către Tit furnizează informații istorice suplimentare, deoarece din 1:5 se poate deduce că Pavel a făcut o vizită recentă în Creta și cu această ocazie a avut prilejul să cunoască starea bisericilor și să-i dea instrucțiuni concrete lui Tit pentru a remedia orice deficiențe.

La încheierea scrisorii (3:12) apostolul îl îndeamnă pe Tit să i se alăture la Nicopole pentru perioada de iarnă, și este destul de cert că această cetate era situată în Epir, și în acest caz este singura referire la o vizită a lui Pavel în această regiune.

FILIMON

Sclavul fugar

Această epistolă are mai mulți destinatari: către Filimon, un creștin bogat din Colose, Apfia, soția lui, și Arhip, fiul lor (1:2), și către Biserica din casa lui Filimon.

Această familie bogată urma să ia o decizie cu privire la Onisim, un sclav care fugise de la ei, și întâlnindu-se cu Pavel se convertește.

Onisim însuși aduce scrisoarea aceasta stăpânului din Colose, fiind însoțit de Tihic împreună cu epistolele către Coloseni și către Laodicieni.

În epistolele sale, Pavel nu ia direct poziție împotriva sclaviei dar vine cu anumite recomandări stăpânilor de sclavi:

Coloseni 4:1 *Stăpânilor, dați robilor voștri ce le datorați și ce li se cuvine, căci știți că și voi aveți un Stăpân în cer.*

Efeseni 6:9 *Și voi, stăpânilor, purtați-vă la fel cu ei; feriți-vă de amenințări, ca unii care știți că Stăpânul lor și al vostru este în cer șică înaintea Lui nu se are în vedere fața omului.*

Apoi Pavel cere și sclavilor creștini să se comporte cu responsabilitate:

Efeseni 6:5-8 *Robilor, ascultați de stăpânii voștri pământești cu frică și cutremur, în curăție de inimă, ca de Hristos. Slujiți-le nu numai când sunteți sub ochii lor, ca și cum ați vrea să plăceți oamenilor, ci ca niște robi ai lui Hristos, care fac din inimă voia lui Dumnezeu. Slujiți-le cu bucurie, ca Domnului, iar nu oamenilor, căci știți că fiecare, fie rob, fie slobod, va primi răsplată de la Domnul, după binele pe care-l va fi făcut.*

CĂRȚILE ADRESATE EVREILOR

Ceea ce urmează de aici înainte (Evrei, Iacov, 1, 2 Petru, 1, 2, 3 Ioan, Iuda și Apocalipsa) formează colecția de epistole adresate prioritar evreilor.

Niciuna dintre cele nouă epistole dedicate evreilor nu sînt adresate unei „biserici”, ci evreilor ca persoane particulare, ca grupuri distincte sau ca națiune.

Însă aceasta nu înseamnă însă că cei dintre neamuri nu pot beneficia de pe urma citirii acestor epistole. Adevărurile cuprinse în ele sînt universal valabile, utile și accesibile tuturor aceluia care și-au pus nădejdea în Domnul.

EVREI

Superioritatea lui Cristos

Potrivit autorului această epistolă este un cuvânt de sfătuire (13:22 *Vă rog, fraților, să primiți bine acest cuvânt de sfătuire, căci v-am scris pe scurt*).

Autorul începe multe teme doctrinare însă le întrerupe prin îndemnuri și avertismente:

Evrei 2:1 *De aceea, cu atît mai mult trebuie să ne ținem de lucrurile, pe care le-am auzit, ca să nu fim depărtați de ele.*

Evrei 3:1 *De aceea, frați sfinți, care aveți parte de chemarea cerească, ațintiți-vă privirile la Apostolul și Marele Preot al mărturisirii noastre, adică Isus,*

Evrei 3:12 *Luați seama dar, fraților, ca nici unul dintre voi să n-aibă o inimă rea și necredincioasă, care să vă despartă de Dumnezeu cel viu.*

De ce? Deși are o bogată încărcătură teologică, scopul epistolei nu este doctrinar ci de sfătuire. Doctrina este pusă în slujba sfătuirii.

Tema principală este superioritatea lui persoanei lui Cristos față de proroci, îngeri, Moise și Iosua:

- Cristos este superior față de proroci (1:1-4). Prorocii reprezintă aici revelația VT, în general.
- Cristos este superior față de îngeri (1:5-2:18). Lucrul acesta este demonstrat făcând apel la diferite texte din Scripturi și apoi este explicată aparenta inferioritate a lui Cristos prin suferință.
- Cristos este superior față de Moise (3:1-19). Întrucât Moise nu a fost decît un slujitor, poziția lui Cristos de Fiu stabilește superioritatea Lui față de marele legiuitor.
- Cristos este superior față de Iosua (4: 1-13). Deși Iosua i-a condus pe israeliți în moștenirea lor, pentru poporul lui Dumnezeu este rezervată o odihnă viitoare mai bună.

Superioritatea lucrării lui Cristos:

Lucrarea lui Cristos - exemplificat prin slujba Lui de Preot.

- Preoția Lui este rînduită de Dumnezeu (4:14-5:10).

- Preoția Lui este după rânduiala lui Melhisedec (5:11-7:28).
- Lucrarea Lui este în cadrul noului legământ (8:1-9:10). Fiecare aspect al vechii rânduiei are un echivalent în cea nouă. Există un sanctuar nou în care Mijlocitorul unui legământ nou a intrat ca să slujească.
- Lucrarea Lui este bazată pe o ispășire perfectă (9:11-10:18). Marele nostru Preot a adus o jertfă unică (pe Sine Însuși) și deoarece această jertfă a fost făcută „prin Duhul cel veșnic” ea este superioară jertfelor levitice (9:11-15). Necesitatea morții lui Cristos este demonstrată printr-o ilustrație cu un testament legal (9:16-22). Jertfa Lui perfectă arată deficiențele sistemului levitic (10:1-10). Lucrarea Lui, spre deosebire de cea aaronică, este completă și eficace (10:11-18).

IACOV **Credința vie**

Iacov fratele Domnului Isus, era cunoscut ca fiind un om neobișnuit de bun. A fost supranumit "cel drept" de către concetățenii săi. Se spune că a petrecut atât de mult timp pe genunchi încât i s-au întărit la fel ca cei a unei cămile.

Dificultățile creștinilor cărora le scrie Iacov nu se datorează din partea Iudeilor (cum era cazul lui Pavel), nici din partea autorităților civile (ca în cazul lui Petru), și nici din partea statului (ca în cazul Apocalipsei lui Ioan), ci din partea bogaților care îi târau înaintea judecătorilor și le batjocoreau frumosul nume (2:6-7).

Iacov dorește să amintească ascultătorilor de credința care trebuie testată în situațiile de fiecare zi (încercări, ispite, în relațiile față de văduve, săraci și bogați, în felul cum folosim limba, în atitudinea față de lume, etc).

Mustrările adresate celor bogați în Noul Testament le găsim doar la Isus și Iacov. De asemenea accentul pe rugăciune este foarte evident.

1 PETRU **Bisericii persecutate**

După conciliu din Ierusalim din Fapte 15, numele lui Petru nu mai este menționat în Fapte datorită faptului că Petru și-a concentrat lucrarea printre iudeii aflați între Neamuri.

„...mie îmi fusese încredințată Evanghelia pentru cei netăiați împrejur, după cum lui Petru îi fusese încredințată Evanghelia pentru cei tăiați împrejur, - căci Cel ce făcuse din Petru apostolul celor tăiați împrejur, făcuse și din mine apostolul neamurilor - și când au cunoscut harul care-mi fusese dat, Iacov, Chifa și Ioan, care sînt priviți ca stîlpi, mi-au dat mie și lui Barnaba, mîna dreaptă de însoțire, ca să mergem să propovăduim: noi la neamuri, iar ei la cei tăiați împrejur” (Gal. 2:7-10).

Epistola lui Petru a fost circulară printre creștinii din diferitele provincii din Asia Mică, și asemenea epistolelor Evrei și Iacov această scrisoare este o predică scrisă.

Scopul acestei scrisori este să încurajeze creștinii să rămână tari în fața încercărilor exterioare și să-i asigure că *adevăratul har al lui Dumnezeu este harul acesta, de care v-ați alipit* (1 Pet. 5:12b).

Epistola lui Petru s-a bucurat de o mare autoritate încă din primele secole. Eusebiu spune că "primii bătrâni" s-au folosit de ea; unii au găsit ideile acestei epistole în scrierile lui Clement din Roma, și în scrierile lui Ignat, Hermas, și

Barnaba. Această epistolă a fost folosită și de Policarp, Papias și de majoritatea creștinilor din a doua jumătate a secolului I.

Accentul epistolei lui Petru este demonstrarea *nădejdiei care este în voi* 1 Petru 3:15 pentru că toți am fost născuți din nou *la o nădejde vie* 1 Petru 1:3.

2 PETRU

Apostazia

Cea de-a doua epistolă a fost scrisă la puțin timp după cea dintâi. Dacă prima epistolă tratează probleme creștinilor din exterior, cea de-a doua accentuează problemele care pot apărea din interior.

Adevărata viață creștină experimentează o creștere personală (1:5-8) și urmează *cuvântul proorociei făcut și mai tare la care bine faceți că luați aminte* (1:19).

Petru avertizează Biserica de pericolul învățătorilor *mincinoși, care vor strecura pe furis erezii nimicitoare* (2:1). Acești învățători sunt urmașii proorocilor mincinoși din Vechiul Testament și vor avea parte de aceeași judecată (2:1-9). De fapt acești învățători nu sunt greu de depistat dacă te uiți cu băgare de seamă la modul lor de viață.

Comportamentul lor este descris în continuare ca fiind destrăbălat, lacomi, batjocoritori, înaținați, spurcați, le scapără ochii de preacurvie dar pe lângă toate acestea ei îndrăznesc să vorbească în chip batjocoritor despre venirea Domnului și vor zice: *Unde este făgăduința venirii Lui?* (3:4).

Cea de-a doua venire este aproape și va veni ca un hoț (3:10).

1 IOAN

Iubiți-vă unii pe alții și cercetați duhurile

Potrivit tradiției Ioan s-a stabilit la Ierusalim, având grijă de mama Domnului Isus până la moartea acesteia, iar după nimicirea Ierusalimului s-a stabilit la Efes, unde a trăit până la adânci bătrânețe. De aici a scris Evanghelia, cele trei epistole și Apocalipsa. Printre ucenicii săi au fost Policarp, Papias și Ignatiu care la rândul lor au devenit episcopi ai Smirnei, Hieropolis și Antiohia.

În momentul scrierii epistolei creștinismul avea deja aproximativ 70 de ani și devenise o religie puternică, ceea ce a dus la diferite încercări de a amesteca Evanghelia cu una din filozofii care se numea *gnosticism*.

Gnosticicii pretindeau că dețin o cunoaștere specială a lui Dumnezeu și una din teoriile lor era distincția dintre materie și duh. Potrivit lor întruparea reală a lui Dumnezeu în materie ar fi fost imposibilă pentru că materia este rea.

În acea perioadă câțiva membri ai bisericii aderase la noile învățături și au părăsit biserica *Ei au ieșit din mijlocul nostru dar nu erau dintre ai noștri* (2:19). Ei *"ziceau"* că au *părtășie cu El* (1:6), că *Îl cunosc* (2:4), că *rămân în El* (2:6), că *sunt în lumină* (2:9), că nu aveau *păcat* (1:8, 10), și că *L-au văzut* (4:20).

Dar pentru ei Isus nu este Cristosul, (*Cine este mincinosul, dacă nu cel ce tăgăduște că Isus este Cristosul? 2:22*), și nici nu acceptau că Isus ar fi venit în trup (*orice duh care mărturisește că Isus Cristos a venit în trup, este de la Dumnezeu 4:2*).

Ioan ne indică el însuși cele 4 motive care au stat la baza scrierii epistolei sale: *vă scriem aceste lucruri ca bucuria voastră să fie deplină (1:4), vă scriu aceste lucruri ca să nu păcătuiți (2:1), v-am scris aceste lucruri în vederea celor ce caută să vă rătăcească (2:26), V-am scris aceste lucruri ca să știți că voi, care credeți în Numele Fiului lui Dumnezeu, aveți viața veșnică (5:13)*.

2 IOAN

Epistola este adresată de „bătrân” către „aleasa doamnă și copiii ei”. După toate probabilitățile este un mod simbolic de a se adresa bisericii. Un fel de criptogramă menită să deruteze prigonitorii în mâinile cărora ar putea cădea scrisoarea (1-3).

Cripogramă = document scris cu caractere secrete.

Ocazia scrierii este similară cu aceea pentru 1 Ioan:

2 Ioan 7 Căci în lume s-au răspândit mulți amăgitori, care nu mărturisesc că Isus Hristos vine în trup. Iată amăgitorul, iată Antihristul!

și 1 Ioan 4:3

și orice duh care nu mărturisește pe Isus nu este de la Dumnezeu, ci este duhul lui Antihrist, de a cărui venire ați auzit. El chiar este în lume acum.

Învățători falși călătoreau din biserică în biserică și tăgăduiau că Fiul lui Dumnezeu a fost întrupat cu adevărat. Bătrânul avertizează împotriva unei asemenea învățături; cei care acceptă această învățătură nouă și mai înaltă abandonează credința lor în Dumnezeu, Tatăl lui Isus Cristos.

El îi avertizează pe prietenii săi să nu le acorde găzduire învățătorilor falși și îi încurajează să urmărească adevărul care rămâne totdeauna în ei și să împlinească porunca dragostei (4-11). În final, el exprimă speranța că îi va vedea curând și adaugă salutări din partea bisericii sale.

3 IOAN

Cea de a treia epistolă s-a născut pe fondul aceluiași frământări care tulburau viața Bisericii creștine din Asia spre sfârșitul vieții lui Ioan. Rămas ultimul ucenic al Domnului în viață, Ioan veghează asupra adunărilor creștine și asupra celor care funcționează ca lideri spirituali ai Bisericii.

Ioan se adresează lui Gaiu care este lăudat pentru statornicia sa lângă adevăr și pentru că a arătat o dragoste practică față de predicatorii itineranți care depindeau de biserici pentru întreținerea lor (1-8).

Atitudinea lui este diametral opusă față de aceea a lui Diotref, care căuta să fie lider al bisericii sale (probabil într-o biserică învecinată cu a lui Gaiu) împotrivindu-se sfatului lui Ioan; și care probabil că a ținut ascunsă față de biserică o scrisoare anterioară a lui Ioan și a refuzat să-i primească pe predicatorii itineranți și i-a exclus pe cei care i-au primit.

Bătrânul îl anunță că va veni și se va ocupa el însuși de Diotref dacă va fi nevoie (9-11). La încheiere un cuvânt de laudă pentru Dimitrie (probabil purtătorul scrisorii și un învățător itinerant).

IUDA

Autorul epistolei este Iuda, robul Domnului și fratele lui Iacov, prin urmare și fratele Domnului Isus.

Iuda a intenționat să scrie o altă scrisoare, cu privire la „*mântuirea noastră de obște*”, dar s-a văzut obligat să adopte o temă mai controversată pentru a apăra cu tărie *credința care a fost dată o dată sfinților o dată și pentru totdeauna*.

În sânul bisericii s-au strecurat eretici batjocoritori. Acești oameni *schimbau în desfrânare harul lui Dumnezeu* prin viața lor imorală.

Exemplele din Vechiul Testament sunt clare în privința modului în care Dumnezeu va judeca un astfel de comportament batjocoritor și imoral.

Epistola se încheie cu o laudă la adresa lui Dumnezeu, singurul care este în stare să păzească pe poporul Său de cădere până când vor sta fără prihană „*și plini de bucurie înaintea slavei Sale*”.

APOCALIPSA

Cartea începe cu o viziune a Domnului Isus înviat, care trimite mesaje la șapte biserici din Efes, Smirna, Pergam, Tiatira, Sardes, Filadelfia și Laodicea, 7 cetăți din Asia (1:1; 3:22).

După aceea urmează viziunile lui Dumnezeu și ale Mielului (4:1; 5:14), după care citim despre 7 peceti. La ruperea fiecărei peceti este redată o viziune (6:1-17; 8:1). Urmează apoi cele 7 trompete și câte o viziune este redată după sunetul fiecărei trompete (8:2; 9:21; 11:15-19). Între pecetea a 6-a și a 7-a este un interludiu (7: 1-17), la fel ca și între trompeta a 6-a și a 7-a (10:1; 11:14).

După aceea Ioan descrie diferite evenimente petrecute în cer: o femeie care a dat naștere unui copil de parte bărbătească și căreia i se împotriva Satan (12:1-17), fiarele care se opuneau lui Dumnezeu (13:1-18), Mielului de pe Muntele Sion și urmașilor Săi (14:1-20).

În continuare sunt relatate cele 7 plăgi. Ioan vede 7 îngeri cu 7 potire și atunci când fiecare dintre ei varsă potirul său pe pământ urmează o plagă (15:1; 16:21). Cu cele 7 trompete, peceti și potire se va sfârși taina lui Dumnezeu (10:7 "*în zilele în care îngerul al șaptelea va suna din trâmbița lui, se va sfârși taina lui Dumnezeu*")

O serie de judecăți sunt rostite împotriva unei femei îmbrăcate în purpură și împotriva Babilonului (17:1; 19:21).

Cartea se încheie cu viziuni ale mileniului, a unui cer și pământ nou (20:1; 22:21) și a Noului Ierusalim.

Cum trebuie să interpretăm această carte?

În biserica creștină s-au conturat patru modalități principale de interpretare a acestei cărți.

a. Concepția preteristă

Această concepție consideră că Apocalipsa descrie evenimente din trecut. Consideră că toate viziunile s-au născut din condițiile existente în Imperiul roman în secolul 1 d.Cr.

Astăzi, cartea are doar un caracter documentar, de mărturie a ceea ce s-a întâmplat deja și din care putem scoate principii veșnic valabile.

b. Concepția istorică

Această concepție consideră că Apocalipsa prezintă într-o singură imagine cuprinzătoare o vedere panoramică a istoriei din secolul 1 și până la a doua venire a lui Cristos.

Textul este adresat unor Biserici reale, dar capătă un caracter alegoric în care se poate observa o descriere a istoriei din vremea aceea și pînă la vremea sfîrșitului. Apocalipsa este transformată într-o carte de istorie cu date care poate rivaliza cu oricare carte de istorie din școlile lumii. În dosul simbolurilor pot fi recunoscute: căderea Romei, mahomedanismul, papalitatea, reformația, etc.

c. Concepția idealistă

Această concepție susține că scopul principal al cărții este să-i inspire pe creștinii persecutați să îndure suferința pînă la capăt.

Textul se adresează unor Biserici reale, dar are numai un caracter simbolic, ilustrînd lupta dintre bine și rău, cu triumful final al binelui.

d. Concepția viitoristă

Versetul cheie al interpretării este 1:19 *"Scrie lucrurile, pe care le-ai văzut, lucrurile care sînt și cele care au să vină după ele"*.

Această concepție susține că începînd cu cap. 4 Apocalipsa se ocupă cu evenimente de la sfârșitul vremurilor *lucrurile care au să vină după ele*.

Cartea nu se ocupă cu vremea profetului, nici cu evenimente istorice de mai târziu, ci numai cu evenimentele care vor avea loc în legătură cu a doua venire a Domnului.

Nici una dintre aceste concepții nu s-a dovedit complet satisfăcătoare și probabil că o concepție corectă trebuie să combine elemente din mai multe concepții expuse mai sus.

Meritul principal al concepției preteriste este că ele dau sens cărții pentru oamenii din vremea de atunci.

Concepțiile istorice, de asemenea, consideră că Apocalipsa aruncă lumină asupra întregii istorii a Bisericii.

Concepțiile viitoristă tratează cu toată seriozitatea limbajul cărții referitor la vremurile sfârșitului. Cartea pune accent pe triumful final al lui Dumnezeu și asupra evenimentelor asociate cu acest triumf.

Nici concepția idealistă nu poate fi abandonată, deoarece creștinul în final este biruitor al răului. Principala obiecție este că această concepție are tendința să scoată cartea în întregime din cadrul ei istoric.

Test la cursul "Introducere în Noul Testament"

Nume, Prenume.....

1. Cele 7 minuni sunt prezente în:
 - A. Evanghelia după Matei
 - B. Evanghelia după Ioan
 - C. Evanghelia după Luca
2. Unde încep călătoriile misionare ale lui Pavel?
 - A. Ierusalim
 - B. Antiohia Siriei
 - C. Antiohia Pisidie
3. În ce carte explică Pavel îndreptățirea prin credință?
 - A. 1 Corinteni
 - B. 2 Corinteni
 - C. Romani
4. Care biserici au fost darnice?
 - A. Corint
 - B. Efes
 - C. Bisericile Macedoniei
5. Care a fost problema bisericilor Galatiei?
 - A. Idolatria
 - B. Au trecut la o altă Evanghelie
 - C. Cearta
6. Unde slujea Timotei când îi scrie Pavel?
 - A. În Efes
 - B. În Creta
 - C. În Corint
7. Ce carte prezintă superioritatea lui Cristos?
 - A. Iacov
 - B. 1 Tesaloniceni
 - C. Evrei
8. Învățătura gnosticilor este prezentă în:
 - A. Apocalipsa
 - B. 1 Ioan
 - C. Iacov
9. Cu ce biserică din cele 7 din Apocalipsa ne mai întâlnim în Noul Testament?
 - A. Filadelfia
 - B. Smirna
 - C. Efes
10. Pavel a fost trimis să predice Evanghelia:
 - A. Romanilor
 - B. Grecilor
 - C. Ambele